

Βασίλης Γκουρογιάννης

Δίκαιο- Λογοτεχνία

Ομιλία

Όταν έλαβα την πρόσκληση από τον φίλο καθηγητή Παντελή Βουτουρή να είμαι ομιλητής στην παρούσα εκδήλωση που θα έχει ως θέμα της το Δίκαιο και τη λογοτεχνία ως συμπλεκόμενη δυάδα εννοιών σε συνάρτηση και αλληλεπίδραση μεταξύ τους, υπέθεσα περίπου τη θεματολογία του βιβλίου. Όταν έλαβα το βιβλίο το διέτρεξα κατ'αρχάς από περιέργεια και κάπως ως εμπειρογνώμων διότι και στο παρελθόν έλαβα μέρος σε δυο σχεδόν ταυτόσημες ημερίδες , μια υπό την προεδρεία του γνωστού καθηγητή κ. Αλεβιζάτου με θέμα **Δικόγραφο και Λογοτεχνία** και μια στη Σχολή Δικαστών και Εισαγγελέων, στη δεύτερη μάλιστα ως προεδρεύων και ομιλητής με θέμα **Δικαιοσύνη και Λογοτεχνία**. Ομιλητές και στις δυο εκδηλώσεις επιφανείς ,νομικοί, δικαστές και διάσημοι λογοτέχνες. Εγώ μάλλον ώφειλα την παρουσία μου στις εκδηλώσεις αυτές στην διπλή ιδιότητά μου του νομικού , δηλαδή του μαχόμενου δικηγόρου και του μαχόμενου λογοτέχνη. Με την πρώτη διαγώνια ματιά διαισθάνθηκα την ποιότητα του προκείμενου βιβλίου και κατόπιν με την πιο προσεκτική ανάγνωση έγραψα στον Παντελή ότι το θεωρώ ένα βιβλίο υψηλής ποιότητας και πολυσύνθετης θεματολογίας που το καθιστά διδακτέο σύγγραμμα στις Νομικές σχολές Ελλάδος και Κύπρου και γιατί όχι και στις φιλοσοφικές σχολές. Χάρηκα επιπλέον την ποιότητα των κειμένων που ζυμώθηκαν σε ένα μικρό χώρο του ελληνισμού , μακριά από τα μητροπολιτικά φώτα, φώτα προβολέων της Αθήνας. Να λοιπόν μια ακόμη απόδειξη ότι η παιδεία στην Κύπρο δεν κοιμάται όπως μάλλον συμβαίνει εδώ στην Ελλάδα. Μετά τον έπαινο επανέρχομαι στο βιβλίο. Ο τίτλος του Λογοτεχνία Και Δίκαιο και τη λέξη... Δίκαιο την ερμηνεύω ευρύτερα ως Δικαιοσύνη. Οπως προείπα έχω την εμπειρία της λογοτεχνίας ως συγγραφέας και την εμπειρία του δικαίου, της Δικαιοσύνης ευρύτερα ως άγνωστος μαχόμενος δικηγόρος γενικής δικηγορίας επί δεκαετίες ασχολούμενος με χιλιάδες υποθέσεις από μικροδιαφορές έως μεγαλοδιαφορές , εν πάση περιπτώσει με υποθέσεις που παράγει μια ζώσα κοινωνία με τις αναπόφευκτες τριβές των μελών της. Η διπλή

αυτή εμπειρία με κάνει να στέκομαι αμήχανος στην προοπτική να τις περιγράψω. Χωρίς δισταγμό ομολογώ ότι αδυνατώ να κατανοήσω το εύρος το βάθος τους και τις αποχρώσεις τους, μάλιστα όσο πιο ειδήμων είναι κάποιος τόσο το χειρότερο. Αυτό το κατανόησα πολύ καλά όταν φιλοδόξησα στην ημερίδα της Σχολής Δικαστών και Εισαγγελέων να προσέλθω με μια γοητευτική εισήγηση με θέμα” **Ο Παπαδιαμάντης ως δικαστής της Φόνισσας Φραγκογιαννούς.**” Η εμπλοκή ήταν άμεση. Αν ο Παπαδιαμάντης ως δικαστής καταδίκασε τη Φραγκογιαννού θα ήταν ένας καλός δικαστής αλλά κακός λογοτέχνης αν ως λογοτέχνης την αθώωνε θα ήταν ένας καλός λογοτέχνης αλλά ένας κακός δικαστής! Τελικά επειδή είναι καλός λογοτέχνης ανέθεσε την τιμωρία της στα δικά της χέρια Πνίγηκε στη θάλασσα και εξιλεώθηκε. Δεν κατόρθωσα τελικά να διαπραγματευτώ το θέμα και συναισθανόμενος ευθύνη και σεβασμό προς τις έννοιες και προς το ειδικό κοινό προσήλθα με άλλη εισήγηση. Ματαιοπονείς αν προσπαθήσεις να κατανοήσεις αυτές τις έννοιες ορθολογικά και να τις εντάξεις στο πολιτισμικό και κοινωνικό σύστημα που είναι ανάγκη να παράξουν είτε αισθητικά αποτελέσματα αν είναι λογοτεχνία είτε να λειτουργήσουν με κωδικοποιημένους κανόνες που παράγουν δικαστικές αποφάσεις που συνήθως ανατρέπονται από άλλες αποφάσεις άλλων δικαστών. Για να μην χρονοτριβούμε. Λογοτεχνία και Δικαιοσύνη θα μπορούσαν να παρασταθούν εικονοποιητικά όπως δυο ωκεανοί που συνορεύουν ,Ειρηνικός και Ατλαντικός, με τις αβύσσους , με τα απροσμέτρητα όντα, άλλα όμορφα άλλα τερατώδη που εκτρέφονται σε αυτούς, με τα υπόγεια κυρίως ρεύματα που αναμειγνύουν τα νερά τους και ανατροφοδοτούνται. Τη δικαιοσύνη μπορείς να την περιγράψεις λογοτεχνικά όμως η δικαιοσύνη δεν μπορεί να περιγράψει τη λογοτεχνία διότι περιέχεται από αυτήν όπως τα ψήγματα χρυσού με μια ροή μεγάλου ποταμού. Επομένως τι μπορεί κάθε φρόνιμος να κάνει ενώπιον δυο ωκεανών? Να τους εξερευνήσει στην επιφάνειά τους ίσως είναι κατορθωτό αλλά να εξερευνήσει τα χαώδη βάθη τους είναι αδύνατον! Τι κάνει λοιπόν? Ή κάθεται σε ένα βραχάκι των ακτών και ρίχνει την πετονιά του να ψαρέψει κάποιο μικρό αφρόψαρο ,είτε αν το λέει η καρδιά του γίνεται ψαράς σαν τον γέρο-ψαρά του Χεμινγκουέι και ξανοίγεται με το βάρκα του να ψαρέψει

μεγάλα κήτη. Οι συνεργάτες αυτού του βιβλίου έδωσαν τις αποδείξεις ότι ξανοίχτηκαν στα βαθειά. Ο καθένας τους με το παραγάδι του έπιασε κάποιο σημαντικό αλίευμα και το εκθέτει στον τόμο αυτόν. Ανοίγοντας ο κάθε υποψιασμένος τον τόμο και μελετώντας αυτά τα εξαιρετικά , πολυποίκιλα και πρωτότυπα κείμενα θα λάβει διπλή απόλαυση που προσφέρει η λογοτεχνία και η δικαιοσύνη όταν ... είναι Λογοτεχνία και Δικαιοσύνη.